今昔ものがたり

杉浦明平

今昔ものがたり

杉浦明平

ȘAPTE POVESTIRI DIN KONJAKU-MONOGATARI SHU

Antologia nuvelei fantastice

[Konjaku-monogatari shu e o culegere voluminoasă de povestiri, de inspirație mai ales budistă, cuprinzând și numeroase alte povești cu subiecte diferite. Prin tradiție îi era atribuită unui nobil, consilierul de stat Minamoto no Takakuni, dar se pare că n-a fost terminată înainte de 1125, aproximativ, adică cincizeci de ani după moartea lui Takakuni.]

Minamoto no Takakuni

I.

Cum soția unui om a devenit un duh rău și cum un învățat în Yin și în Yang a îndepărtat răul.

A fost odată ca niciodată. A fost odată un om pe nume xxx, și omul ăsta și-a părăsit nevasta cu care trăise ani de zile. Nevasta a fost adânc mâhnită; s-a văitat, s-a necăjit și până la urmă s-a îmbolnăvit de atâtea gânduri și, după o suferință de câteva luni, a murit de gânduri negre. Cum femeia n-avea nici tată, nici mamă, nici pe cineva mai apropiat, după ce-a murit nu s-a găsit nimeni care s-o înfășoare în giulgiu și s-o ia de acolo, așa că a rămas în casă. Părul nu-i căzuse și-i rămăsese pe cap ca mai înainte. În afară de asta, oasele, care se țineau bine legate între ele, nu se desfăcuseră. Când vecinii, uitându-se printr-o crăpătură, o văzură, groaza lor depăși orice margini. Și apoi, înlăuntrul casei era mereu o licărire albăstrie, împrăștiată pretutindeni, și-un zgomot surd de lucruri, așa încât oamenii din vecinătate, cuprinși de groază, o luară la fugă care încotro.

Tot cam pe-atunci, soțul află de treaba asta și avu senzația că murise și el pe jumătate: „Cum aș putea să scap de primejdia acestui suflet? Dat fiindcă e vorba de cineva care a murit purtându-mi pică, de-o moarte pricinuită de gânduri negre, precis că o să mă ia și pe mine, își spuse el îngrozit; și atunci se duse la un învățat în Yin și în Yang [„Învățații în Yin și în Yang” erau geomanți, astrologi și ghicitori totodată. Ei țineau de un „Birou” specializat de la Curtea imperială. După le arată și numele, ana lor se baza pe principiile doctrinei chineze a lui Yin și Yang.] pe nume Yyy

căruia îi povesti toată tărășenia și-i spuse că e musai să-l scape de primejdie. Învățatul în Yin și în Yang îi spuse: „E vorba desigur de-un lucru de care o să-și fie foarte greu să scapi. Totuși, fiindcă îmi vorbești așa, am un plan pe care o să-l încerc. Numai că pentru asta va trebui să faci un lucru cum nu se poate mai înspăimântător. Vezi să te ții tare.” După ce vorbi astfel, învățatul în Yin și în Yang, la ceasul când apune soarele, îl luă cu sine pe omul cel însurat și-l duse la casa unde se afla moarta.

Omul, numai la auzul celor povestite ici și colo, se înfricoșase că i se făcuse părul în cap măciucă, dar când a mai trebuit să și meargă în casa aceea, l-a apucat o groază de mai că nu putea s-o îndure! Totuși, dându-se cu totul pe mâna învățatului în Yin și în Yang, se duse.

Pe când se uitau, văzură că într-adevăr moarta zăcea acolo, că părul încă nu-i căzuse, iar oasele i se țineau bine. Învățatul în Yin și în Yang îl puse pe soț să se suie pe moartă cum te sui pe-un cal. Apoi îi porunci să tragă îndărăt de părul moartei și-l învață așa: „Bagă bine-bine de seamă să nu-i dai drumul!” Apoi rosti ceva deasupra moartei și îndeplini cuvenitele gesturi de prevedere: „Până la întoarcerea mea, așa să rămâi. O să se întâmple bineînțeles un lucru înfricoșător. Vezi să te ții tare.” După ce-l învață astfel, Învățatul în Yin și în Yang ieși și dus a fost. Omul, nemaiavând încotro și nemaifiind în starea unui om viu, rămase călare pe moartă ținând-o bine de păr.

Și uite-așa se făcu noapte. La ceasul când trebuie să fi bătut miezul nopții, moarta, spunând: „Vai, ce greu e!”, se ridică în picioare și o luă la fugă spunând: „Mă duc după nemernicul ăla!” Așa grăi și ieși în fugă. Și se duse departe, că el nici nu-și dădu seama unde. Dar fiindcă, așa cum îi spusese Învățatul în Yin și în Yang, n-o slăbea din strânsoare, iată că moarta se întoarse. Veni iar în casa de unde plecase și se culcă la fel ca mai înainte. Iar pe bărbat, de groază, îl trecuseră toate sudorile, și asta încă-i puțin spus. Nu-și mai dădea seama de nimic, dar rămase călare pe spatele ei, neclintit, fără să lase părul din mână; și atunci cântară cocoșii, iar moarta nu mai făcu nici cel mai mic zgomot.

În acest timp se făcu ziuă și se întoarse și Învățatul în Yin și în Yang; el spuse: „Fără îndoială că în noaptea asta s-a petrecut un lucru înfricoșător. N-ai dat drumul părului, așa-i? îl întrebă el; la care omul răspunse că nu. Atunci Învățatul în Yin și în Yang rosti din nou ceva

deasupra moartei și făcu cuvenitele gesturi de prevedere; apoi spuse: „și acum, hai să mergem!” și, luându-l cu sine pe bărbat, se întoarse acasă.

Învățatul în Yin și în Yang spuse: „De acum încolo, nu mai ai de ce să-și fie frică. E bine așa, că nu mi-era ușor să mă dau în lături de la ceea ce-mi ceruseși!” Omul, plângând în hohote, se închină cu recunoștință la Învățatul în Yin și în Yang. După care nu i se mai întâmplă nimic și trăi până la adânci bătrâneți.

Povestea asta trebuie că s-a întâmplat de curând. Trăiește și azi nepotul celui despre care a fost vorba. Și trăiește și nepotul Învățatului în Yin și în Yang, care e astăzi în slujba a ceea ce se numește Marea Gardă. Și cum am auzit-o așa v-am spus-o.

II.

Cum cineva venea să fure opaițele de pe terasa Palatului Bunăvoinței și al Vieții Îndelungate.

A fost odată ca niciodată. Pe vremea Slăvitei Domnii a lui Engi [Engi e numele unei epoci din timpul domniei împăratului Daigo, la începutul secolului al X-lea], în fiecare noapte către miezul nopții cineva [Cu acest termen erau denumite duhurile nedeslușite și înfricoșătoare.] venea să fure opaițele de pe terasa Palatului Bunăvoinței și al Vieții îndelungate, ducându-se apoi spre Palatul de la Miazăzi.

Împăratul, socotind asta prea din cale-afară, spuse: „Cum sa facem să-l dăm în vileag?”, și atunci un om pe nume Minamoto no Kintada, cenzor, dintre cei din Sala de Sus, adresându-se maiestății-sale, spuse: „Să-l prind pe cel care fură opaițele n-aș putea dar de-o faptă mai mică mă simt în stare și-o să-l fac să se arate”. La auzul acestor cuvinte, împăratul se bucură foarte tare: „Fă-l negreșit să se dea în vileag”, porunci el. Așa că, la căderea nopții - în vremea ploilor neîntrerupte din cea de-a treia lună, chiar locurile cele mai luminoase sunt mult mai întunecate: mai e nevoie să spunem că într-un colț ascuns al Palatului de la Miazăzi era pe-atunci nespus de întuneric?

Cenzorul Kintada urcă tiptil pe Puntea cea Mare și, sprijinindu-se de una din ușile laterale, care era deschisă, în partea de nord a Palatului de la Miazăzi, fără să facă nici un zgomot, rămase acolo cu ochii în patru. Și iată

că în clipa când trebuie să fi bătut ora Boului [Între unu și trei noaptea.], se auzi zgomotul pașilor cuiva. „Ăsta e, desigur!” își spuse omul, și în clipa aceea cineva fură opaițele. Deși după zgomotul pașilor era cineva voinic, nu se vedea totuși nimic. Doar opaițele care se înălțau prin aer, plutind spre poarta Palatului de la Miazăzi: cenzorul o luă la fugă și, când ajunse la poarta Palatului de la Miazăzi, ridică un picior și izbi cu putere; piciorul i se atinse de ceva și simți o durere. Vărsând opaițele, cineva o luă la goană către miazăzi. Cenzorul se întoarse și, după ce aprinse un foc în Sala de Sus, își privi piciorul; când colo unghia de la degetul cel mare al piciorului era zdrelită și plină de sânge.

Când se făcu ziuă, se duse să vadă locul unde lovise cu piciorul; și iată că peste tot era numai sânge roșu-închis care șiroia spre magazia tencuită din Palatul de la Miazăzi. Deschise magazia și se uită înăuntru; și iată că peste tot era răspândit numai sânge, nimic altceva.

Iar împăratul îl privi cu multă admirație pe cenzorul Kintada. Deși nu era dintr-o familie de războinici, datorită spiritului său înțelept și chibzuit, cenzorul era un om căruia nu-i era frică de nimic. De aceea nu s-a temut nici măcar de cineva ca acela și a stat la pândă și a lovit cu piciorul! Un altul în locul lui, chiar dacă ar fi primit înaltul Ordin, ar fi rămas oare singur, pe un asemenea întuneric, într-o ascunzătoare a Palatului de la Miazăzi?

După aceea furtul opaițelor a încetat și nu s-a mai întâmplat de atunci încolo niciodată. Și cum am auzit-o așa v-am spus-o.

III.

Cum un anume xxx, Okimi no Taifu, s-a întâlnit în tinerețea lui cu o nălucă.

A fost odată ca niciodată. A fost odată un om pe nume xxx, Okimi no Taifu [Okimi no Taifu era înaltul funcționar însărcinat cu starea civilă a Casei imperiale].În tinerețe avusese relații cu o slujnică de nobili și se întâlnea cu ea din când în când. Și odată, când nu fusese de mult s-o vadă, ducându-se la femeia care le mijlocea întâlnirile, îi spuse: „Aș vrea să mă întâlnesc cu ea în noaptea asta”; la care femeia îi răspunse: „Nu mi-e deloc greu s-o chem, cât privește însă locuința mea, în noaptea asta mi-au venit

niște vechi cunoștințe din provincie și au tras la mine, așa că îmi pare rău, dar n-am nici un loc unde să vă pot culca”. Întrebându-se dacă nu cumva minte, el se apropie și privi; dar, într-adevăr, se aflau acolo mulți cai și servitori și, cum era o casă ca vai de ea, se gândi că, pe bună dreptate, nu exista nici un loc unde să stea fără să fie văzuți. Atunci femeia stătu câteva clipe să chibzuiască; apoi ea spuse: „Mai există un mijloc”.

- Care? întrebă el.

- Se află mai la apus de aici un templu unde nu e nimeni. Pentru o singură noapte vă puteți duce acolo.

Spuse asta și, fiindcă nu stătea departe, plecă în mare grabă.

N-avu mult de așteptat; femeia se întoarse aducând cu ea fata. „Haideți cu mine, vă rog”, spuse ea. Plecară împreună și după ce merseră ceva mai mult de un cho [Măsură de lungime puțin mai mare de o sută de metri] spre apus, dădură peste un templu. Femeia deschise ușa, despături o rogojină pe care o adusese de acasă, o întinse celor doi și, după ce le spuse: „Mă întorc mâine în zori”, plecă înapoi acasă.

Atunci Okimi no Taifu se întinse pe rogojină cu fata; vorbiră fel de fel etc, dar, fiindcă erau singuri, neavând nici măcar un servitor care să-i fi însoțit și fiindcă erau într-un templu vechi unde nu se afla nimeni, se simțeau oarecum stânjeniți; și atunci, când era pesemne aproape de miezul nopții, din spatele templului țâșni o lumină strălucitoare. „Așadar mai e cineva aici!” gândiră ei. În aceeași clipă apăru o fetiță cu o lumânare aprinsă, pe care-o așeză undeva - parcă în fața unui chip al lui Buddha. „Ce întâmplare îngrozitoare!„ gândi cu neplăcere Okimi no Taifu, când, din fundul templului, se ivi de astă dată o femeie. În timp ce-o privea cu un simțământ ciudat, simți că-l cuprinde spaima. „Ce mai era și asta?„ Cu astfel de gânduri ciudate în minte, se ridică și se uită întra-acolo: femeia, aflată la oarecare depărtare, se oprise în loc, privindu-i peziș. Trecu o clipă, apoi ea spuse: „Cine s-a încumetat să intre în locul acesta? E nemaipomenit! Eu sunt stăpâna acestor locuri. Cum ași ajuns aici, fără măcar să-mi fi spus? Niciodată, din timpuri străvechi, nu s-a întâmplat ca cineva să-și petreacă noaptea în acest loc.”

Și când spunea toate acestea, înfățișarea ei părea nespus de înfricoșătoare.

Okimi no Taifu spuse: „Habar n-aveam că în locurile astea trăiește cineva. Am venit aici doar pentru că mi s-a spus: „Dacă e vorba doar de-o

noapte, vă puteți duce acolo„. Mă simt cât se poate de prost.” Femeia răspunse: „Plecați cât se poate de repede! Dacă nu, va fi vai și amar de voi.” Atunci Okimi no Taifu o ridică pe fata care era cu el și se pregăti să iasă; dar fata era lac de sudoare și nu se putea ține pe picioare, așa că a trebuit s-o târască. Chiar sprijinindu-se de umerii băiatului, tot nu putea să umble, așa că acesta își luă inima în dinți și o însoți până la poarta casei unde slujea. Bătu în poartă, o duse înăuntru și se întoarse la el acasă.

Când își aminti de cele întâmplate, i se făcu părul în cap măciucă și se simți rău. Așa că a doua zi rămase în pat tot timpul. Spre seară, neliniștit în privința fetei care nu putuse să umble în noaptea dinainte, se duse din nou la femeia care le mijlocea întâlnirile și o întrebă ce știe de fată; atunci femeia îi spuse: „Fata asta, după ce s-a întors, nu-și mai dădea seama de nimic, de parca era moartă. Zadarnic au întrebat-o tot felul de oameni ce se întâmplase, n-a fost în stare să spună nici un cuvințel. Atunci stăpânul ei, uimit, a făcut mare tărăboi, și, fiindcă n-avea nici o cunoștință la care s-o poată trimite, i-a construit pentru un timp o casă în care a fost transportată. [Moartea fiind un motiv foarte grav de murdărie din punct de vedere religios, nici nu putea fi vorba ca fata să fie lăsată să moară chiar în casa stăpânului său.] Și la puțin timp, a murit acolo. Auzind-o pe femeie vorbind în felul acesta, Okimi no Taifu a fost cuprins de groază și a spus: „Adevărul e că noaptea trecută s-a petrecut uite-așa și-așa. Nemernică ființă ce ești, care pui oamenii să se culce în locuri unde sălășluiesc năluci!” La care femeia răspunse că habar n-avea că în locurile acestea se întâmplă astfel de lucruri; dar, cum nu mai aveau ce face, lăsară lucrurile cum erau.

Se poate ca povestea să fi ajuns până la noi după ce a spus-o Okimi no Taifu cuiva la bătrânețe. Cât privește templul, am auzit că s-ar afla pe la răscrucea Shichijo-Omiya. Dar precis nu pot să spun.

Așa că niciodată noaptea nu trebuie să te culci în temple vechi sau în alte asemenea locuri pe unde nu se află nici țipenie de om. Și cum am auzit-o așa v-am spus-o.

IV.

Cum un om din răsărit a venit să-și petreacă noaptea la palatul Kawara și cum nevasta lui a fost răpită de Diavol, care i-a supt viața.

A fost odată ca niciodată. A fost odată un om care veni din regiunea de răsărit în Capitală, cu scopul să ceară și să cumpere un rang la Curte. Cum nevastă-sa spuse că ar vrea cu acest prilej să vadă Capitala, veni și ea cu el. Și atunci se întâmplă că dintr-o greșeală să n-aibă unde să stea și se pomeniră că n-au unde să-și petreacă noaptea. Dar la palatul Kawara [Numele unui palat din Kyoto, celebru prin măreția lui pe vremea când a fost construit, dar care a căpătat în cele din urmă reputația unui loc nefast, din cauza sufletului stăpânului care n-a încetat chipurile să-și facă apariția] nu era nimeni. Așa se făcu că izbutiră să vorbească cu cel care se îngrijea de pază și închiriară o locuință pentru noapte; după ce le-au închiriat-o, într-o parte ieșită mai în afară a laturii ascunse a clădirii [In partea de nord, fațada principală fiind orientată spre miazăzi], desfășurară de jur împrejur perdele ș.a.; și acolo se așezară stăpânii. Slugile fură găzduite într-un loc aflat chiar la nivelul solului, unde li se pregăti de mâncare ș.c.l., și caii fură legați. După câteva zile petrecute astfel, pe înserat, iată că deodată cineva împinse dinlăuntru o ușă care se găsea la peretele din spate al camerei unde locuiau ei: „Fără îndoială că e cineva înăuntru care vrea să deschidă ușa”, își spuseră ei; când, iată că o ființă nemaivăzută își aruncă pe neașteptate un braț, o răpi pe nevasta care locuia acolo și o târî dincolo de ușă. Bărbatul, uimit peste măsură și foarte tulburat de această întâmplare, vru s-o țină, dar cât ai clipi din ochi fusese târâtă înăuntru; se năpusti și trase de ușă încercând s-o deschidă, dar cât ai clipi din ochi ușa fusese închisă și nu se mai putea deschide. Atunci trase de zăbrelele de lemn și de ușile glisante de pe lături, dar cum să se deschidă dacă toate erau încuiate pe dinăuntru? Îngrozit, bărbatul alerga dintr-o parte în alta, trăgea în toate direcțiile și nimic nu se deschidea. În cele din urmă, alergă până la casa de alături: „Uite ce ni s-a întâmplat. Ajutați-ne!” spuse el; veniră câțiva oameni, dar degeaba se învârtiră și se tot învârtiră, uitându-se în toate părțile, nu era nici un locșor pe unde să intre. În timpul acesta se făcuse noapte, peste tot era beznă. Cuprinși de frică, se înarmară cu o secure și-și croiră drum spărgând ușa. Făcură lumină, înaintară, și, tot căutând, dădură peste nevastă - dar oare ce se întâmplase? - care, fără nici cea mai mică rană, zăcea acolo moartă, cocoșată într-o prăjină.

„Nu încape îndoială că un demon i-a supt viața”, și toți fură de aceeași părere, dar, cum nu mai era nimic, de făcut, lucrurile rămaseră cum

erau. Murindu-i nevasta, omul, cuprins de spaimă, își luă câmpii și se duse unde văzu cu ochii.

Se întâmplă așadar asemenea lucruri ciudate! Așa că niciodată nu trebuie să-și petreci noaptea prin locuri părăsite, unde nu știi ce și se poate întâmplă. Și cum am auzit-o așa v-am spus-o.

V.

Cum mama unor vânători devenind un diavol, s-a gândit să-și mănânce copiii.

A fost odată ca niciodată. În districtul * din provincia * au fost odată doi frați care se îndeletniceau cu vânatul cerbilor și mistreților. Cum trebuiau să meargă la munte ca să prindă cerbul, mergeau la munte cei doi frați împreună. Vânau stând la pândă. Adică legau de un arbore înalt un trunchi de arbore pus de-a curmezișul, și se așezau acolo; apoi, când venea cerbul, așteptau să ajungă dedesubt ca să-l prindă. Așa, într-o zi, frații stăteau, unul în fața celuilalt, pe niște copaci, la o depărtare de patru-cinci tan [Măsură de lungime ceva mai mare de zece metri]. Era la vremea nopții, în a treia decadă a celei de-a noua luni, așa că era întuneric beznă și nu se vedea nimic.

Tot stând la pândă, cu nădejdea că vor auzi un cerb venind spre ei, se făcuse încet-încet noapte și, cu toate acestea, nu venise nici un cerb. Dar iată că la înălțimea copacului unde se afla fratele mai mare apăru mâna unei ființe care, apucându-l de conci, îl trase în sus. Atunci, fratele mai mare, cuprins de groază, pipăi mâna care îl apucase de conci și văzu că era o mână de om, uscată și descărnată. „E desigur un diavol, care, vrând să mă mănânce, m-a înșfăcat și mă trage în sus!” își spuse el, și gândind: „Am să-i duc de veste fratelui mai mic care e în fața mea”, îl strigă pe nume; la care celălalt îi răspunse. Fratele mai mare spuse: „Dacă ar exista acum o ființă care, apucându-mă de conci, m-ar trage în sus, ce-ai face?” Fratele mai mic spuse: „Dacă s-ar întâmpla așa, aș trage în direcția în care mi-aș închipui că ești”. Fratele cel mare mai spuse: „E într-adevăr o ființă care m-a apucat de conci și mă trage în sus”. Și atunci cel mic: „Dacă așa stau lucrurile, o să trag luându-mă după sunetul vocii tale.

- Ei bine trage! spuse cel mare; supunându-se, cel mic trase cu o săgeată despicată la vârf ca o furcă. Atunci, tocmai când se gândea că a nimerit deasupra capului fratelui mai mare, simți răspunsul săgeții. „Nu încape îndoială că și-a atins ținta„ spuse el; apoi, fratele cel mare pipăi cu mâna deasupra conciului. Mâna care-l înșfăcase atârna, tăiată de săgeată chiar deasupra încheieturii. O luă și-i spuse fratelui său: „Uite, mâna care mă înșfăcase a fost tăiată de săgeata ta; e la mine. Și acum destul pentru noaptea asta, să mergem!„ Cel mic spuse: „Ai dreptate!” și amândoi se dădură jos din copaci și se întoarseră împreună acasă. Când ajunseră, era trecut de miezul nopții.

Într-o cameră alături stătea bătrâna lor mamă, căreia îi venea greu să stea, fie în picioare, fie așezată. Așa încât cei doi fii despărțiseră odaia ei de restul casei printr-un perete. La sosirea fiilor de pe munte, iată că mama începu să geamă într-un chip ciudat. „De ce gemi așa?” întrebară ei, dar ea nu le dădu nici un răspuns. Atunci ei aprinseră un foc și se uitară amândoi la mâna aceea tăiată de săgeată; când colo, semăna cu mâna mamei lor. Uimiși la culme, o priviră mai cu atenție și, nu încăpea nici o îndoială, era chiar mâna ei. Apoi, deschiseră ușa de la camera unde stătea mama lor, aceasta se ridică în picioare și, spunând: „Ah, nenorociților”, vru să se năpustească asupra lor. „E mâna dumitale?” spuseră ei și, aruncând lucrul acela înăuntru, închiseră ușa în urma lor și plecară.

La puțină vreme după aceea, mama lor muri. Copiii se apropiară de ea și o priviră, și iată că una din mâinile mamei, tăiată de săgeată deasupra încheieturii, lipsea. Astfel aflară ei că-n toată tărășenia era vorba de mâna mamei lor. Se întâmplase că mama, foarte ramolită din pricina vârstei, se prefăcuse în diavol și, vrând să-și mănânce copiii, se dusese după ei pe munte.

Nu încape nici o îndoială că se întâmplă uneori ca părinții foarte bătrâni, prefăcându-se în diavoli, să încerce astfel să-și mănânce până și copiii. Iar pe mama asta copiii o îngropară cum scrie la carte. Dacă stai să te gândești, a fost o întâmplare cu totul înfricoșătoare. Și așa cum am auzit-o așa v-am spus-o.

VI.

Cum o vulpe de pe râul Koya se prefăcea în fată și se suia pe crupa cailor.

A fost odată ca niciodată. La răsărit de Ninnaji [O mare mănăstire budistă la vest de Kyoto] e un râu, și râul ăsta se numește Koya. Pe malul râului ăsta, la asfințitul soarelui, stătea o fată tânără și frumoasă la chip. Trecu atunci pe acolo, mergând înspre Capitală, un om călare. Fata îi spuse: „Aș vrea să merg în Capitală călare pe calul tău", „Urcă" îi spuse călărețul, și-o sui pe cal. Merse ea astfel cale de vreo patru-cinci cho [Vezi nota 2, pag 651?], apoi dintr-o dată sări de pe cal și o rupse la fugă. Și cum bărbatul acela o pornise după ea, numai ce se prefăcu într-o vulpe și strigând ko! Ko! O luă la goană de-i sfârâiau călcâiele.

Umbla zvonul că făcuse așa nu numai o dată, când, la cazarma sergenților Cascadei [Se numeau astfel pentru că își aveau cazarma lângă o cădere mica de apă care slujea la alimentarea cu apă a canalelor grădinii imperiale. Se îndeletniceau atât cu paza cât și cu treburi gospodărești mărunte.], mai mulți sergenți stăteau într-o zi de vorbă despre fel de fel de lucruri și ajunseră și la povestea cu fata care se urca pe crupa cailor. Și atunci un sergent tânăr cu inima curajoasă și înțelept la minte spuse: „Ei bine, eu aș pune mâna negreșit pe fata asta! Dacă nimeni n-a fost îndeajuns de iute, cred și eu c-a scăpat." Câțiva sergenți mai cu chef, la auzul acestor cuvinte, se apucară să spună: „Ba n-ai să poți s-o prinzi". Atunci cel care spusese că are s-o prindă vorbi astfel: „Dacă așa stă treaba, chiar mâine noapte o s-o prind negreșit și o să v-o aduc". Când spuse el asta, ceilalți sergenți nu se lăsară mai prejos, și-o ținură pe-a lor, spunând: „Ba n-ai să poți s-o prinzi". Atunci, în noaptea următoare, singur și fără nici un însoțitor, călare pe-un cal foarte bun, sergentul o porni spre râul Koya; dar, pe când trecea râul, nu se arătă nici o fată.

Când o luă însă înapoi, mergând spre Capitală, dădu cu ochii de fată. Văzându-l că trece, ea îi spuse zâmbitoare: „N-ai vrea să mă sui și pe mine pe crupa calului?" Și vorba ei plăcută era plină de vino-ncoace. „Urcă-te repede! Încotro mergi?" întrebă sergentul.

- Merg în Capitală și, fiindcă s-a făcut noapte, aș vrea să merg călare pe calul tău. Pe când spunea ea asta, el o sui pe cal. În timp ce călăreau împreună, sergentul scoase un pripon - pe care îl pregătise dinainte - și o legă pe fată de șaua calului. „Pentru ce faci asta? Întrebă ea.

- Pentru ca nu cumva să adorm, o dată cu venirea serii, cu tine în brațe, și să fugi!” Și uite-așa, în timp ce-o ducea, căzu noaptea.

Pe când treceau pe drumul Ichijo, înspre soare-răsare, după ce trecură de răscrucea Nishi no Omiya, le ieși în cale un alai de oameni care veneau dinspre răsărit, cu multe torțe aprinse, trăgându-și căruțele unul după altul. Pe când le făceau loc, strigând în gura mare, sergentul își închipui că trebuie să fie vorba de-un om de seamă și, luând-o îndărăt, o porni spre Nijo, din nou spre răsărit, și, luând-o în sus prin Higashi no Omiya, merse până la poarta Tsuchi-mikado [În loc să meargă drept pe drumul Ichijo, care o lua de-a lungul porții de nord a Palatului imperial, el ocoli pe la sud, făcând un ocol în formă de U și ajungând în cele din urmă tot la poarta aceea, situată pe partea dinspre răsărit a clădirii.]. Lăsase vorbă să fie așteptat la numita poartă, așa că întrebă: „E careva din însoțitorii mei pe-aici?

- Aici suntem cu toții, la porunca domniei-tale”, îi răspunse careva, și se iviră vreo zece oameni.

Atunci, dezlegând priponul cu care o legase pe fată, o dădu jos de pe cal și, apucând-o de brațele ei de femeie ușuratică, trecu poarta, porunci să se aprindă niște torțe în față și o conduse până la cazarmă. Acolo îl așteptau toți sergenții adunași la un loc. Auzind zgomot de voci, ei întrebară care mai de care: „Ei, ce-ai făcut?

- Uite-o, am prins-o”, răspunse el.

Fata gemea: „Dă-mi drumul acum. Doar vezi că sunt oameni pe-aici! „ Zadarnic însă se zbătea ea cuprinsă de disperare, el nu-i dădea drumul și pace. Atunci, ieșiră toți sergenții și-i înconjurară, întețind lumina torțelor. „Dă-i drumul acum că ești printre noi”, spuseră ei, dar sergentul răspunse: „Și dacă-mi scapă! Nu pot să-i dau drumul.” Atunci ei își potriviră cu toții câte-o săgeată în arc: „Dă-i drumul odată, să vezi ce-o să mai petrecem. O să-i zdrelim șalele femeii ăsteia ușuratice dintr-o săgeată. Așa legată, dacă ar trage careva, ar putea să greșească ținta.” La auzul acestor cuvinte, vreo zece dintre ei își potriviră săgeata în arc și o îndreptară spre ea. Atunci sergentul zise: „Dacă așa stă treaba.”, și-i dădu drumul. Într-o clipită, fata se prefăcu în vulpe și, strigând ko! Ko! o luă la fugă. Iar sergenții care se găseau acolo se făcură cu toții nevăzuți, ca prin farmec. Luminile se stinseră și ele și pretutindeni se făcu întuneric.

Sergentul pipăia locul în jur, își chema însoțitorii, dar nu mai era nimeni. Aruncându-și privirile de jur împrejur, văzu că era în mijlocul unei stepe și nici măcar nu știa în ce loc. Dârdâind de frică și cu inima cât un purice, spaima lui întrecea orice margini. I se păru că nu mai e viu, dar încercă să se stăpânească și privi cu atenție în jurul lui. Atunci, văzând înălțimea munților și așezarea locului, își dădu seama că se afla în mijlocul stepei Toribe [Un ținut ușor vălurit, care slujea de cimitir și loc de ardere a morților, dincolo de râul Kamo, la răsărit de cetate.]. Și el care-și închipuia că a coborât de pe cal la poarta Tsuchi-mikado! Iar cu calul ce se întâmplase oare? „Ei bine, credeam că am dat ocol prin Nishi no Omiya, și iată-mă ajuns în ținutul ăsta! Alaiul care mi-a ieșit în drum cu torțele aprinse pe drumul Ichijo nu era decât o născocire a vulpii!” își spuse el, dar cum nu putea rămâne mult timp în starea aceea, pe jos, încet-încet, o luă înapoi. Cam pe la miezul nopții ajunse acasă.

A doua zi, cu mințile tulburate, aproape mort, rămase în pat. Ceilalți sergenți, văzând că în noaptea dinainte nu se arătase, deși ei îl așteptaseră, râdeau de el spunând care mai de care: „Ce i s-o fi întâmplat viteazului nostru care se grozăvea că o să prindă vulpea de pe râul Koya” și trimiseră pe cineva să-l cheme. Și atunci, a treia zi, când el apăru în sfârșit la cazarmă, arătând ca un om care fusese grav bolnav, îi spuseră: „Ce s-a făcut cu vulpea de ieri noapte?” Iar sergentul nostru răspunse: „în noaptea aceea m-am simțit foarte rău și nu m-am putut duce. Așa că o să mă duc și-o să încerc chiar în noaptea asta.”

- De data asta, vezi sa prinzi două! își bătură joc de el, dar el ieși fără să se mai lungească la vorbă. În sinea lui gândea cam așa: „Fiindcă mai întâi a fost la cheremul meu, vulpea fără îndoială că n-o să se arate. Dacă se arată în tot timpul nopții - fie măcar și pentru o clipă - n-o să-i mai dau drumul, ca să nu mai fugă. Dacă nu se arată, câtva timp de acum încolo n-o să mai dau pe la cazarmă și o să stau închis în casă.” Și uite-așa, în noaptea aceea, întovărășit de câțiva însoțitori puternici, se duse la râul Koyo. Deși se gândea că se bagă singur în primejdie fără nici un folos, trebui să facă astfel ca să-și țină cuvântul dat.

Când trecu râul Koya, fata nu se arătă. Dar, când să se întoarcă, dădu cu ochii de-o fată care stătea pe malul râului, numai că arăta altfel la chip decât fata dinainte. Ca și prima dată, ea spuse: „Aș vrea să mă sui pe crupa calului tău”. Și atunci el o sui. Ca și prima dată, o legă zdravăn cu un

pripon și, pe când o luau pe drumul Ichijo înspre Capitală, căzu noaptea. Atunci el le porunci însoțitorilor să poarte unii torțele, iar ceilalți să meargă pe lângă cal. Ei înaintară astfel, fără să fie tulburași de ceva, vorbind cu glas tare, și nu întâlniră nici țipenie de om.

La poarta Tsuchi-mikado, se dădu jos de pe cal și, luând-o pe fată de părul ei de femeie ușuratică, o duse până la cazarmă. Fata se zbătea, plângând în hohote, dar ei nu se lăsară și ajunseră astfel până la cazarmă. Ceilalți sergenți tot întrebau: „Ce e? Ce s-a întâmplat?", iar sergentul răspunse: „Iat-o!" și cum, de data asta, o ținea în spatele lui legată zdravăn, ea mai rămase câtva timp cu înfățișarea de făptură omenească; apoi, fiindcă o schingiuiau tare, până la urmă se prefăcu în vulpe și așa rămase. Atunci ei o arseră pe vulpea asta la flacăra torțelor fir cu fir, până ce nu-i mai rămase niciunul; apoi traseră cu săgeți în ea de câteva ori și, spunând: „Canalie ce ești, de acum încolo să nu te mai încumeți să joci asemenea renghiuri la oameni!", îi dădură drumul fără s-o omoare. Și ea, deși de-abia mai putea merge, o luă la fugă și dusă a fost. Atunci sergentul povesti cu amănuntul cum fusese păcălit prima oară și cum mersese până în stepa Toribe.

După aceea, peste vreo zece zile și ceva, sergentul se gândi: „Mă duc să mai încerc o dată" și, urcându-se pe cal, se duse la râul Koya, unde dădu peste fata dinainte, care, arătând jalnic, de parcă ar fi fost bolnavă, stătea pe malul râului. Sergentul, ca și mai înainte, spuse: „Urcă pe cal, fata mea!" Dar fata răspunse: „M-aș urca cu dragă inimă, dar greu mai e sa suporți arsurile." Spuse asta și se făcu nevăzută.

Vulpea asta a îndurat o pățanie foarte amară fiindcă a vrut să-și bată joc de oameni. Povestea trebuie să se fi întâmplat de curând. Și oamenii o povestesc fiindcă e plină de ciudățenie.

Dacă stai să te gândești, se întâmplă încă din vremurile de demult ca o vulpe să capete înfățișare de om. Dar vulpea asta, printr-o înșelătorie bătătoare la ochi, și-a dus victima până în stepa Toribe. Dacă așa stau lucrurile, de ce a doua oară n-a mai fost nici o întâlnire cu căruțele, ca să-l abată pe om din drum? Fără îndoială că vulpea se poartă după apele în care se scaldă omul, s-au gândit oamenii. Așa cum am auzit-o așa v-am spus-o.

VII.

Cum un om din Garda Intima a murit după ce a cântat un cântec pe muntele din ținutul Hitachi.

A fost odată ca niciodată. Pe vremea lui * trăia un om din Garda Intimă [Garda însărcinată să vegheze chiar asupra persoanei împăratului] pe nume.

El știa să cânte minunat toate cântecele și asta nu e de mirare dacă era dintre gărzile însărcinate cu Desfătarea muzicală a zeilor și alte dansuri.

Într-o zi când fusese trimis să recruteze luptători și coborâse în ținuturile dinspre soare-răsare, el o luă pe muntele care trebuie trecut ca să ajungi din provincia Michinoku în provincia Hitachi, un munte foarte adânc care se numește Bariera lui Takeyama. În timp ce trecea el pe munte, îl prinse somnul călare și simți că-l apucă o toropeală adâncă. Se trezi brusc și-și spuse: „Ia te uită, asta e deci provincia Hitachi! Ce departe am ajuns!” și, plin de veselie, cântă un cântec numit Cântecul lui Hitachi, și-l mai luă de la capăt de vreo două-trei ori, când din fundul muntelui acela foarte adânc se auzi un glas înfricoșător care spuse: „Vai, ce frumos!” și clac! bătu din palme. Atunci el își opri calul și-i întrebă pe însoțitori: „Cine a spus asta?”, dar ei răspunseră „N-am auzit pe nimeni spunând ceva”. Atunci simți că i se face părul măciucă în cap și, cuprins de fel de fel de gânduri care de care mai înfricoșătoare, ieși din ținutul acela.

Așadar omul nostru nu se simțea în apele lui, de parcă o boală ar fi pus stăpânire pe el; și, spre uimirea însoțitorilor, în timpul popasului din noaptea aceea, muri în timpul somnului.

Deci, în creierul munților, nu trebuie să cânți cântece de acest fel. Zeul munților, cum prinde gust să le asculte, te și ia pe lângă el. Dacă stai să te gândești, se prea poate ca zeul acelui ținut să fi ascultat cu plăcere acel cântec al lui Hitachi, care era un cântec din ținutul acela, și de aceea a pus mâna pe cântăreț: se prea poate. Deci, și în cazul acestui om, zeul muntelui l-a luat pe lângă el din cauza emoției care l-a cuprins. Ceea ce e cu totul absurd.

Însoțitorii fură cuprinși de groază și începură să se vaite, dar, cum nu mai aveau ce face, păzindu-se cu strășnicie, o luară din nou în sus spre Capitală, unde povestea lor trecu din gură în gură. Așa cum am auzit-o așa v-am spus-o.

SFÂRȘIT